

Tarwewijkers *worden* **RIJKER**

Een project van:

Inhoudsopgave

---

1. Introductie	1
2. De CultuurWerkplaats Tarwewijk tot nu toe - een korte samenvatting	2
3. Omschrijving van het project	4
<i>A. De sociale basis</i>	5
<i>B. De werkplaatsen</i>	9
<i>C. De workshops</i>	11
<i>D. De culturele projecten</i>	13
4. Resultaten en monitoring	15
5. Samenwerking	16
6. PR	17
7. Organisatie	18

---

1. INTRODUCTIE

Welzijn en welvaart zijn in de Tarwewijk schaars. Zowel de Tarwewijker als de Tarwewijk zijn niet 'rijk':

69% van de huishoudens in de Tarwewijk moet rondkomen met een laag inkomen terwijl het gemiddelde in Rotterdam op **51%** van de huishoudens ligt.

49% van de Tarwewijker tussen de 15 en 75 jaar heeft geen startkwalificatie, in Rotterdam ligt het gemiddelde op **37%**.

12% van de Tarwewijker is werkzaam, terwijl in Hillegersberg-Schiebroek **31%** werkzaam is en in Rotterdam-Noord **21%**.

78% van de Tarwewijker is allochtoon¹. Het Rotterdams gemiddelde ligt bij **49%**.

De veiligheidsindex was in 2014 met een **4,4** het laagst van alle Rotterdamse wijken.

Men leeft in de Tarwewijk gemiddeld **7 jaar** korter² dan in de wijk Nesselaande.

Hier willen wij met onze kleinschalige aanpak verbetering in aanbrengen.

Tarwewijkers worden rijker

Een deel van onze regelmatige bezoekers wordt sinds enkele maanden gevormd door een groep van circa 35 allochtone vrouwen. Zij zijn laag opgeleid en weinig geïntegreerd. De vrouwen ontvangen voor zichzelf of voor hun gezin een uitkering en voor een deel vallen zij onder de schuldsaneringsregeling. Met het project 'Tarwewijkers worden rijker' willen wij gedurende een jaar extra aandacht aan deze groep bezoekers besteden om zo hun welzijn te vergroten. Wij streven ernaar hen qua kennis, vaardigheden, zelfredzaamheid, gezondheid, zelfvertrouwen en sociale contacten te verrijken.

Verrijk de Tarwewijk

Het project 'Tarwewijkers worden rijker' staat in nauw verband met ons project 'Verrijk de Tarwewijk'. Dit project heeft tot doel de wijk zelf te verrijken, bijvoorbeeld met groenvoorzieningen en met een cultureel programma. Omdat het ene project niet los staat van het andere beschrijven we beide projecten in het hier voorliggende plan. Bij elk hoofdstuk verduidelijkt een logo op welk (deel)project het hoofdstuk betrekking heeft. De focus ligt echter op het project 'Tarwewijkers worden rijker'. Dat is het project waarvoor wij in eerste instantie uw aandacht vragen.

¹ De Tarwewijk kent 19% westerse allochtonen (gemiddeld in Rotterdam is dat 12%) en 59% niet-westerse allochtonen (gemiddeld in Rotterdam is dat 37%).

² Volgens een onderzoek van hoogleraar Lex Burdorf aan de Erasmus Universiteit in 2014.

2. DE CULTUURWERKPLAATS TARWEWIJK TOT NU TOE - EEN KORTE SAMENVATTING

In 2014 hebben wij, geëngageerde bewoners uit het gebied Charlois, de CultuurWerkplaatsTarwewijk (CWT) in het leven geroepen. De samenstelling van onze groep initiatiefnemers is divers. Zij bestaat uit vrouwen (veelal moeders), met een niet-Nederlandse achtergrond, uit mannen en vrouwen geïnteresseerd in taal, literatuur en de geschiedenis van de wijk en uit sociaal-cultureel ondernemers. Wat ons bindt is onze betrokkenheid bij het gebied en de wens in een gezonde, veilige en inspirerende omgeving te wonen en/of te werken, met ontwikkelingsmogelijkheden voor iedereen.

De eerste twee en een half jaar waren wij gevestigd in een appartement op de begane grond aan de Mijnsheerenlaan. Daar beschikten wij over circa 60 m² plus een bescheiden achtertuin. Gedurende deze 'opbouwfase' hebben wij -de initiatiefnemers- elkaar beter leren kennen; onze gezamenlijke doelen zijn duidelijker geworden en ook de wijze waarop wij die willen realiseren. Naast het opzetten van diverse sociale en culturele projecten voor jong en oud hebben wij die tijd benut om onder bewoners en andere partijen bekendheid aan ons initiatief te geven, samenwerking aan te gaan met andere spelers in het veld en onze organisatie te versterken. Zo hebben we een stichting opgericht met een stevig bestuur met ruime werkervaring in het gebied. Vanwege de grote belangstelling onder de Tarwewijker voor onze plek -dat wil zeggen voor een plek voor ontmoeting en ontwikkeling, georganiseerd door bewoners zelf- zijn wij in de buurt op zoek gegaan naar een ruimere locatie. Die hebben wij gevonden en in de herfst van 2016 zijn we verhuisd naar het voormalige schoolgebouw aan de Cillershoekstraat 1. Hier beschikken wij over 300 vierkante meter binnenruimte en over driekwart hectare tuin. In 2017 hebben wij veel tijd geïnvesteerd in de verbouwing van de binnenruimte en deze geschikt gemaakt voor onze doelstellingen en het daarmee samenhangende programma van activiteiten. Wij creëerden een kantoor met twee werkplekken (dit is het buurtloket), een houtwerkplaats, een naaiatelier, een activiteitenruimte, een huiskamer en een keuken, plus een kantoor en een atelier die wij verhuren. De totaal verwaarloosde tuin hebben wij opgeknapt en tot een groene recreatieplek voor wijkbewoners gemaakt. Ook hebben we een aantal voorzieningen in de tuin aangebracht: zitgelegenheden, moestuinen, een kleine fruitboomgaard, een buitenkeuken en een zelf getimmerd hutdorp voor kinderen. Binnenkort wordt de tuin ook nog beeldentuin; voor een periode van twee jaar zullen drie Rotterdamse beelden (afkomstig van de Coolsingel) in het groen geplaatst worden.

De basis van de CWT vormt onze huiskamer, de tuin en het buurtloket. Onder het genot van gratis koffie of thee en van zelfgemaakte lekkernijen kan men medebuurtbewoners in de huiskamer of in de tuin ontmoeten, met elkaar praten, naar elkaar luisteren en elkaar helpen. Er heerst een gezellige en ongedwongen sfeer. Voor het regelen van diverse administratieve zaken kunnen de bezoekers in ons buurtloket terecht waar twee vrijwilligers elke dag aan het werk zijn. Dit loket is zeer belangrijk voor onze bezoekers die voor een groot deel niet in staat zijn deze administratieve zaken zelf te regelen. Ook verkeren velen in precaire omstandigheden die om een meer professionele aanpak vragen. Onze vrijwilligers van het buurtloket hebben hiervoor de juiste kennis of weten waar deze te vinden is.

Behalve voor ontmoeting en 'eerste hulp bij administratie' is het ons doel een plek te zijn voor (steeds nieuwe) groepen bewoners die bij ons hun interesses en talenten ontplooiën, hun vaardigheden ontwikkelen en de ontwikkelde vaardigheden kunnen toepassen. Zijn bewoners zo ver dan is het de bedoeling dat ze doorstromen. Dat wil zeggen dat ze op zoek gaan naar (vrijwilligers)werk, zelf een onderneming opzetten of verder gaan met scholing bij een officiële organisatie.

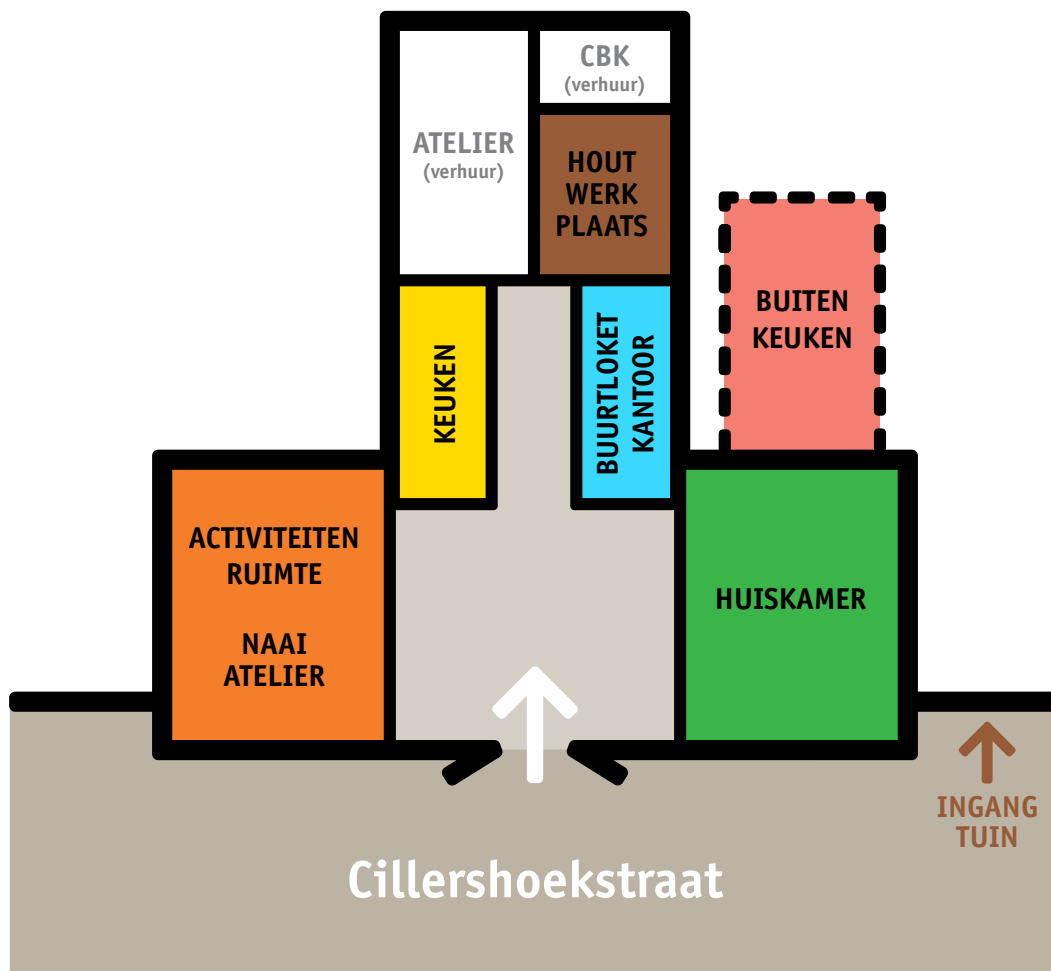
Ondanks de verschillen in herkomst en opleidingsniveau werken wij, initiatiefnemers en bezoekers, gezamenlijk aan de verwezenlijking van dit doel. We zijn een zelforganisatie³. De ideeën voor de verschillende activiteiten en projecten ontstaan tijdens gesprekken met elkaar. Er is alle ruimte voor inbreng van wensen en suggesties van iedereen. Deze gelijkwaardige samenwerking tussen bewoners met uiteenlopende culturele en sociaal-economische achtergronden levert een programma op dat

---

³ In 2017 heeft een student SPH van InHolland, begeleidt door ons, zijn eindschrijft over zelforganisatie geschreven met de CWT als voorbeeld.

naadloos aansluit bij de behoeftes van de bewoners. Dat maakt de CWT tot een unieke plek in Charlois, want in 'achterstandsgebieden' is zelforganisatie niet vanzelfsprekend.

Een bijkomend voordeel van ons zelfzorg-initiatief is, dat wij vanwege onze eenvoudige organisatiestructuur vrij direct en flexibel kunnen inhaken op actuele sociaal-maatschappelijke pilotprojecten die door andere (gemeentelijke) organisaties worden opgezet. Zo hebben in 2017 de projecten 'Rotterdam Fietst' en 'Weet wat je Slikt' bij ons plaatsgevonden en heeft een groep trainees van de gemeente onderzoek gedaan naar onze organisatie en een organisatieplan uitgewerkt.

3. OMSCHRIJVING VAN HET PROJECT

Algemeen

Vanaf april 2018 tot en met maart 2019 willen wij het project 'Tarwewijkers worden rijker' uitvoeren. Het project komt voort uit de ervaringen die wij de afgelopen jaren in de wijk en met de wijkbewoners hebben opgedaan. Zodoende heeft het project op organische wijze gestalte gekregen en zowel projectdeelnemers als project- en workshopbegeleiders hebben hun inbreng gehad bij het opstellen van het plan. Alle betrokkenen staan volledig achter het plan en zullen zich gezamenlijk inzetten om van het project een succes te maken.

Wat houdt het project concreet in?

Het project 'Tarwewijkers worden rijker' is een scholingstraject voor circa 35 laag opgeleide en weinig geïntegreerde allochtone vrouwen. De volgende activiteiten maken deel uit van het traject:

- (in de huiskamer) Presentaties en lezingen van andere (maatschappelijke) organisaties;
- (in het buurtloket) Administratieve hulp met de nadruk op meekijken, leren en het geven van tegenprestaties voor de ontvangen hulp;
- Workshop eenvoudige houtbewerking, leren omgaan met gereedschap;
- Workshop fietsonderhoud;
- Workshop textielbewerking;
- Nederlandse les;
- Fysieke workshops;
- Workshop gezond leven;
- Workshop huishouden;
- Workshop geschiedenis van de wijk;
- Lessen algemene basiskennis.

Naast en in aanvulling op de scholingstrajecten van grotere aanbieders introduceren wij het begrip *Klein Welzijn*. Het verschil zit 'm behalve in de schaal, in de aanpak... in de voor ons initiatief kenmerkende ongedwongen, familiale sfeer en de flexibele, creatieve geest. De communitybuilding zorgt ervoor dat de ene deelnemer de andere meeneemt en men van elkaar leert. Daarnaast zijn de projectdeelnemers zelf verantwoordelijk voor de samenstelling van de projectonderdelen. De spelers zijn gelijkwaardig. De inhoud is hun gezamenlijke keuze. En hoewel deelname niet verplicht is zal daardoor de betrokkenheid vanzelf groot zijn. De lijnen tussen projectleiders en deelnemers zijn kort en zodoende kan er tijdens het traject snel bijgesteld of ingehaakt worden op eventuele nieuwe kansen die zich aandienen. Bovendien staan de trajectonderdelen niet los van elkaar. Zij vormen een met elkaar verweven geheel. Zo heeft de tuin en de ermee verbonden activiteiten een positieve invloed op de ontwikkeling van de projectdeelnemers, zorgen de kinderprojecten ervoor dat de kinderen samen met hun moeders een groeiproces doormaken, bevorderen de culturele projecten de algemene verbreding van kennis en een creatieve houding.

Op de volgende pagina's worden de verschillende onderdelen van het project - **de sociale basis**, **de werkplaatsen** en **de workshops** - in detail beschreven. Ook worden er de projectonderdelen van het project 'Verrijk de Tarwewijk' verder toegelicht.

A. De sociale basis

• Huiskamer van de wijk

De Huiskamer vormt vanaf het eerste uur het hart van de CWT. Met z'n allen hebben we de ruimte gezellig en ook praktisch ingericht zodat wij hier dagelijks circa 50 personen welkom kunnen heten. Wij ontvangen iedereen hartelijk met koffie, thee, koekjes of andere zelfgemaakte lekkernijen. Regelmatig trakteert een van de bezoekers de anderen of men maakt samen in de keuken iets klaar. Er heerst een warme en familiale sfeer: wie langskomt voelt zich bij ons meteen thuis.

De meeste wijkbewoners komen drie tot vijf keer per week op bezoek en verblijven hier een halve tot een hele dag. Er zijn ook bewoners die alleen maar even langskomen voor een 'bakkie' of een kort gesprek. Maar wie er ook binnenloopt en voor welke reden dan ook, wij hebben voor iedereen een luisterend oor. Onze huiskamergesprekken gaan vaak over onderwerpen die op dat moment in de wijk spelen en over meer persoonlijke kwesties zoals over gezondheid, het opvoeden van kinderen of over de financiële situatie. Is er echt hulp nodig dan kan men in ons buurtloket geholpen worden.

Onderling proberen wij de gesprekken zo veel mogelijk in het Nederlands te voeren. Bezoekers die geen Nederlands spreken stimuleren we het zo snel mogelijk wél te leren door bijvoorbeeld onze Nederlandse lessen te volgen en/of door hen bekend te maken met andere cursusmogelijkheden in de wijk. Ook nodigen we onze bezoekers uit om deel te nemen aan onze sociale, sportieve en culturele activiteiten.

Wij zorgen ervoor dat onze huiskamer een thuis vormt voor verschillende culturen en leeftijden. Kinderen zijn er vrijwel altijd. Het gaat hier met name om de niet-schoolgaande kinderen van de moeders die bij ons te gast zijn of hun kinderen die na schooltijd langs komen. In die zin zijn we ook een kinderopvang. Wij hebben een grote verzameling kinderboeken, knutselspullen en spelletjes. De kinderen maken er gretig gebruik van.

Eens per maand organiseren wij een gratis brunch voor de buurtbewoners. Hiervoor nodigen wij met name ook de ouderen van de wijk uit om aan deel te nemen. Door de mooie mix van jong en oud en van verschillende culturen zijn de brunches levendige en gezellige bijeenkomsten die voor meer sociaal contact tussen de wijkbewoners zorgen. Ook vormen zij een welkome aanvulling op het vrij beperkte maandinkomen (uitkering of schuldsanering) van de meeste bezoekers.

Verder is de huiskamer de plek waar wij diverse informatiebijeenkomsten houden, hetzij door ons zelf geïnitieerd hetzij door andere (wijk)organisaties of particuliere initiatieven. Gedurende het projectjaar van 'Tarwewijkers worden rijker' gaan we zes informatiebijeenkomsten houden. Daarvoor willen wij organisaties uitnodigen zoals *Stichting Jeugd en Gezin*, *Frontlijn* en *Vraagwijzer* of gemeentelijke afdelingen zoals *Werk en Inkomen* en *Opzoomermee*.

De huiskamer wordt gerund door vijf vrijwilligers die de taak op zich hebben genomen om gastvrouw te zijn. Dagelijks ontvangen zij de bezoekers, verzorgen zij de brunches, organiseren zij de bijeenkomsten en zijn ze verantwoordelijk voor het schoonhouden van het pand en de stoep ervoor. Samen met de andere vrijwilligers (in totaal 21) gaan zij vier keer per jaar op bezoek bij sociale en culturele organisaties elders in de stad. Deze excursies zijn van grote waarde voor de vrijwilligers, niet alleen vanwege de teamvorming maar ook omdat velen van hen (bijna) nooit buiten het gebied komen, laat staan zulke plekken bezoeken. Via de excursies kan men de eigen horizon verbreden. Dat komt vervolgens weer ten goede aan de door vrijwilligers gegeven workshops, zoals de taal - en naailessen.

Kerstfeest

Buurtbrunch

Tuinfeest in de 'verlengde huiskamer'

• Buurtloket

Op ons kantoor helpen twee vrijwilligers onze bezoekers en andere buurtbewoners bij het invullen van formulieren en het regelen van diverse administratieve zaken waartoe zij zelf niet in staat zijn. Ook bij uiteenlopende sociaal-maatschappelijke vragen staan wij de 'hulpzoekende' met raad en daad terzijde of verwijzen hen door naar meer officiële organisaties die daartoe beter uitgerust zijn. Indien nodig begeleiden we hun op weg daar naartoe. We vinden het belangrijk dat de geholpen persoon 'meekijkt' en iets leert en dat er sprake is van wederkerigheid. Er is altijd wel iets dat de geholpen persoon kan doen. Door dit te stimuleren bevorderen wij een actieve houding en versterken we hun zelfvertrouwen. Voor de projectdeelnemers is deze vorm van tegenprestatie 'verplicht'.

Om de lijnen met andere (hulp-)organisaties zo kort mogelijk te houden zijn wij constant bezig om ons netwerk te verstevigen en samenwerking aan te gaan. Om het niveau van de vrijwilligers van het buurtloket op peil te houden en te verhogen zorgen wij voor scholing. Tevens wordt op ons buurtloket ook de uitbetaling van de Opzoomermee-gelden gedaan en worden bij ons de informatiebijeenkomsten van Opzoomermee gehouden. Wij stimuleren onze bezoekers en met name de 35 projectdeelnemers, om actief deel te nemen aan de verschillende Opzoomermee-activiteiten.

Hulp met formulieren en administratieve zaken

• Tuin/parkje van de wijk

Van maart tot en met oktober is de tuin/het parkje gedurende onze openingstijden voor iedereen toegankelijk voor recreatie in het groen. Men kan bijvoorbeeld de lunchpauze hier doorbrengen, ergens alleen zitten en lezen of juist gezellig met vrienden afspreken. Ook kan men er vergaderen of een klein feestje geven. Voor veel bewoners die geen eigen tuin hebben en ook niet in de gelegenheid zijn om naar een andere groene plek te gaan reizen is onze tuin de enige mogelijkheid om in het groen te kunnen verblijven, de wijk is verder namelijk verstedend. Voor bewoners met groene vingers en de behoefte om zelf groenten te verbouwen hebben wij een aantal moestuinen ter beschikking. Een deel van de moestuinen onderhouden wij zelf en een ander deel dient als educatieve moestuin voor kinderen.

In 2017 hebben wij hard gewerkt om van de verwaarloosde tuin een groene oase te maken met de voor onze doeleinden geschikte infrastructuur (bijvoorbeeld moestuinen, buitenkeuken, speelplekken voor kinderen, zitgelegenheden, fruitboomgaard). In 2018 zijn er nog wat resterende grotere werkzaamheden te verrichten zoals het aanleggen van een kruidenspiraal en een kleurrijke bloementuin. Een groep vrijwilligers gaat aangestuurd door de projectleider hiermee aan de slag. Zij zorgen verder voor het reguliere onderhoud en hebben tevens de taak de tuin te openen en te sluiten en toezicht op het gebeuren te houden.

In het komende tuinseizoen willen wij eens per maand een spelmiddag in de tuin organiseren waar men jeu de boule, schaken, backgammon etc. kan spelen. Verder willen wij drie speciale tuindagen organiseren. Deze tuindagen zullen bij voorkeur gekoppeld worden aan een groter event dat in het gebied of de stad plaatsvindt zoals de kunstmanifestatie *Charlois Speciaal*, *Verborgene Tuinen* of *Burendag*.

Op de eerste tuindag in de lente willen wij een tuinmarkt houden waar men zelfgemaakte natuurlijke en/of artistieke producten kan aanbieden. Tevens kan men in workshops leren deze of andere producten zelf te maken.

De tweede tuindag in de zomer staat in het teken van 'doen in het groen': de gehele dag door kan men fysieke en artistieke workshops volgen. Te denken valt aan tekenen / schilderen / fotograferen en filmen 'naar de natuur', yoga, tai chi en dansexpressie.

Op de derde tuindag in de nazomer zullen verhalen, literatuur en poëzie met het onderwerp 'tuin' centraal staan. Schrijvers dragen voor uit eigen werk, er worden teksten van andere (bekende) schrijvers voorgelezen en er wordt zelf geschreven. Een ode aan het woord en aan de natuur. Verder zal de tuin in het voorjaar 2018 getransformeerd worden tot een bescheiden beeldentuin: drie bronzen beelden van de Coolingsingel komen voor de duur van circa twee jaar bij ons in de tuin 'logeren'. Voor de buurtbewoners (kinderen en volwassenen) wordt er rond de beelden een educatief-informatief programma uitgewerkt. Dat gebeurt in samenwerking met *CBK / Sculpture International Rotterdam* die bij ons een van onze kantoorruimtes huurt.

Tuindag

Voorzaaien

Overzicht

Kinderactiviteiten

Moestuintjes voor bewoners

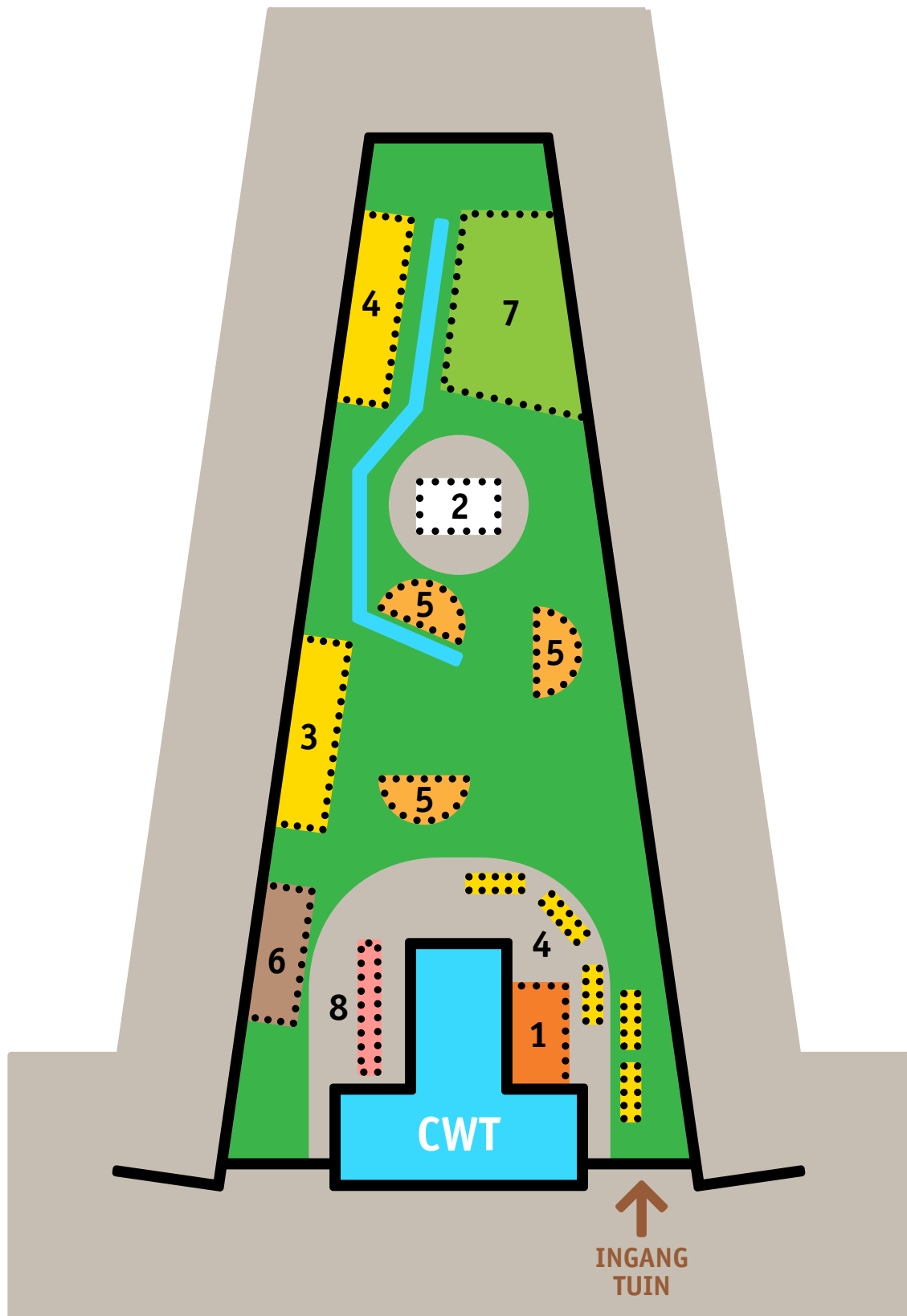

• Activiteitsruimte

Behalve de huiskamer hebben wij ook een ruimte die door wijkbewoners tegen een lage prijs voor verschillende doeleinden gebruikt kan worden, bijvoorbeeld voor een vergadering, een presentatie, een feestelijke bijeenkomst of voor het geven van workshops. De vraag hiernaar is groot, voornamelijk voor het geven van feestelijke bijeenkomsten. Men woont vrij klein en heeft doorgans niet de financiële middelen om een zaal voor de gewone marktprijs te huren. Wij vragen slechts een kleine vergoeding. Bovendien heeft onze plek een huiselijke, gezellige uitstraling en bieden wij de 'huurders' veel mogelijkheden / vrijheden (zoals gebruik van de tuin, keuken, de gangen, het speelgoed etc.). Dat wordt zeer op prijs gesteld.

In 2018 willen wij gericht op zoek gaan naar beginnende sociale en/of culturele ondernemers in de wijk die vergelijkbare doelstellingen en doelgroepen hebben. Wij willen hen de kans bieden om hun onderneming vanuit ons pand op te zetten. Als wij hen met onze kennis en ons netwerk kunnen helpen dan doen wij dat graag. Zijn er mogelijkheden tot samenwerking (bijvoorbeeld dat onze bezoekers / vrijwilligers bij hen werkervaring op kunnen doen) dan zullen wij deze zeker oppakken. Op die manier werken we aan een hechte band tussen de verschillende organisaties en de bewoners uit de wijk.

DE BINNENTUIN

1. Buitenkeuken
2. Theetuin
3. Moestuintjes beheerd door omwonenden
4. Verhoogde moestuinen voor eigen productie
5. Stilteplekken
6. Kinderparadijs
7. Fruitbomen en plukfruit
8. Jeu de boules baan

B. De werkplaatsen

• Houtwerkplaats

Naast het gebruik door buurtbewoners voor eigen werkzaamheden (indien nodig onder begeleiding) gaan wij twee beginnerscursussen houtbewerking aanbieden. Eén cursus is voor jongeren, de andere voor de projectdeelnemers. Stapsgewijs leert men gereedschap en machines veilig gebruiken, ontwerpen en een bouwtekening maken, verschillende houtverbindingen tot stand brengen. Met deze ervaring gaan de cursisten vervolgens aan de slag om eigen eenvoudige meubels of voorwerpen te bedenken, te tekenen en ook feitelijk te bouwen.

Met betrekking tot de cursussen voor jongeren werken wij samen met *DOCK Charlois*.

Begeleiding:

Een vrijwilliger is gemiddeld zes uur per week aanwezig om buurtbewoners te begeleiden bij hun eigen werkzaamheden. Een tweede vrijwilliger zal de cursussen geven aan de jongeren respectievelijk aan de vrouwen. De cursus voor de vrouwen zal gedurende acht weken wekelijks plaats vinden en circa twee uur duren. Vanwege het grote aantal cursusdeelnemers zal deze cursus ook in de activiteitenruimte plaatsvinden (eventueel gaan we de groep splitsen en er twee cursussen van maken). Blijkt de cursus een succes te zijn dan gaan we een vervolgcursus starten.

Aanwezig:

1 zaagtafel, 4 werkbanken, 1 kolomboor, 1 afkortzaag, divers handgereedschap, elektronisch gereedschap, 3 afsluitbare kasten, bergruimte.

• Textielwerkplaats

Ook hier kunnen bewoners gebruikmaken van de machines voor eigen werkzaamheden (indien nodig onder begeleiding) en zij kunnen er een cursus volgen. Voor de projectdeelnemers gaan wij twee cursussen aanbieden, een voor beginners en een voor gevorderden. In een gezellige en ongedwongen sfeer leren de cursisten de eerste (en latere) kneepjes van het vak, ieder op zijn of haar eigen niveau. Naast het gebruik van de naaimachine leert men patroontekenen, ontwerpen en aard en gebruik van de verschillende stoffen kennen. Om de zelfredzaamheid te bevorderen besteden wij in een speciale workshop aandacht aan het verstellen van kleding en aan het maken van kinderkleding. Tevens onderzoeken wij de mogelijkheid een bescheiden kledinglijn gezamenlijk te produceren en op de markt brengen.

Begeleiding:

Twee vrijwilligers (een hoofdvrijwilliger met veel - en een assistente met minder ervaring) geven gedurende het projectjaar door wekelijks twee cursussen van circa twee uur. Doordeweeks kan iedereen gebruikmaken van de naaimachines en indien daarbij hulp nodig is wordt hiervoor een afspraak gemaakt met een van de begeleiders. De hoofdvrijwilliger volgt vanaf oktober 2017 een opleiding tot coupeuse. Dit wordt gestimuleerd en ook gefinancierd door onze stichting i.h.k.v. *City Lab 010*.

Aanwezig:

6 naaimachines, 1 lockmachine, 4 grote snijtafels, klein gereedschap, stoffen, garen en ander naaimateriaal.

• Taalwerkplaats

Cursussen Nederlandse taal

Wekelijks zullen er twee cursussen (beginners en enigszins gevorderden) van circa twee uur plaats vinden. Deze cursussen zullen gegeven worden door een vrijwilliger met veel ervaring in het lesgeven aan mensen met een migratieachtergrond. Er wordt huiswerk gegeven en er wordt toezicht gehouden op een tijdige en regelmatige opkomst.

Computerles

Het merendeel van de projectdeelnemers kan niet of nauwelijks met een computer omgaan. Dat ervaren zij / wij als een groot handicap en daarom willen wij hier verandering in brengen. Omdat zij niet de middelen hebben om elders betaalde computerles te volgen en ook omdat zij de omgeving van de cultuurwerkplaats als veilig en vertrouwd ervaren hebben wij besloten de computerles onderdeel te laten zijn van het project. Gelukkig hebben wij eind 2017 drie laptops kunnen aanschaffen. Gedurende

het projectjaar gaan we wekelijks twee cursussen van anderhalf uur geven waar 6 deelnemers de basiskennis leren (o.a. internetgebruik, e-mail, Word). Een cursus zal acht weken duren, daarna volgen 6 nieuwe deelnemers. Op deze wijze kunnen alle projectdeelnemers binnen het projectjaar de basiskennis van de computer leren beheersen. Omdat de cursussen in een heel kleine groep worden gegeven kan de docent goed aansluiten op het niveau van de individuele cursist. Tevens is het de bedoeling dat de cursisten doordeweeks veel oefenen zodat het gebruik van een pc op een gegeven moment vanzelfsprekend wordt voor hen.

Houtwerkplaats

Textielwerkplaats

Nederlandse taal

Literaire en historische groep

Onder de noemer *Literaire Oogst Tarwewijk* heeft onze schrijversclub zich van 2015 tot en met 2017 beziggehouden met tien verschillende thema's die gerelateerd zijn aan de Tarwewijk. Zij hebben daarvoor gedichten geschreven, beeldmateriaal verzameld en tekst en beeld in publicaties gebundeld. Tijdens een feestelijke lezing werden de publicaties aan het publiek gepresenteerd. In het najaar 2018 willen wij met een *Special Edition* dit traject afronden en samen met de andere tien uitgaven in een box op de markt brengen.

In de zomer 2018 zal onze schrijversclub het *Van Swietenhof festival* mede organiseren. Het is een jaarlijks terugkerend literair event dat plaatsvindt in de met ons bevriende buurttuin Van Swietenhof in de wijk Carnisse.

De *Special Edition* wordt als het ware de literaire neerslag van een historisch wijkproject. Dat wijkproject omvat een aantal wandelingen langs historisch relevante plekken en gebouwen inclusief een voordracht ter plekke in woord en beeld. Deze wandelingen worden afgewisseld met foto en filmvertoningen in de cultuurwerkplaats zelf. Onze literaire en historische groep beschikt over waardevolle, deels volledig in de vergetelheid geraakte kennis over de wijk. Op een toegankelijke en tot de verbeelding sprekende wijze zijn zij in staat deze kennis over te dragen aan bezoekers van verschillende leeftijden en met uiteenlopende culturele achtergronden. Door deze 'geschiedenislessen' groeit het begrip rond het reilen en zeilen van de wijk en vooral ook de binding ermee. Wij zijn van plan om dit project twee keer uit te voeren: een keer in het voorjaar - toegesneden op kinderen/jongeren (zie pagina 12, punt 2), en een keer in de nazomer voor de projectdeelnemers.

Lezing

Presentatie op locatie

Thema-uitgaven

C. De workshops

• Voor volwassenen

Voor de algemene ontwikkeling van de projectdeelnemers willen wij naast de reeds genoemde taal-, naai- en timmerworkshops de volgende activiteiten / lessen aanbieden:

Een ochtend in de week een fysieke workshop, zoals dansexpressie, (stoel-)yoga, fietsen, wandelen. Deze workshops zullen gedurende het gehele programmajaar gegeven worden, deels door een beroepskracht en deels door vrijwilligers.

Daarnaast zal een ochtend in de week in het teken staan van 'scholing'.

1. Een workshop *Gezond Leven*. Deze workshop zal plaats vinden in onze overdekte buitenkeuken. Er komen naast tuinieren, gezonde voeding en leefwijze ook de financiële kanten ervan aan bod: Het beheren van huishoudgeld en goedkope en toch gezonde boodschappen inkopen.
2. Een workshop huishouden. In deze workshop leert men het creëren van een gezond huis door onder ander efficiënt op te ruimen, veilig schoon te maken (bijvoorbeeld met minder voor de gezondheid schadelijke stoffen), het huis voor kinderen en/of ouderen veilig en zinnig in te richten.
3. Het historisch wijkproject (zie pagina 10).
4. Een reeks lessen algemene basiskennis, zoals maatschappijleer, geschiedenis, geografie, biologie, wiskunde.
5. Een cursus eenvoudig fietsonderhoud waarbij men de basistechnieken leert zoals banden plakken, licht repareren, remmen afstellen. Deze cursus zorgt voor meer zelfvertrouwen en zelfredzaamheid van onze bezoekers.

Alle vijf scholingstrajecten zullen wekelijks plaats vinden en telkens twee maanden duren, op jaarbasis betekent dat dus tien maanden wekelijks een scholingsochtend. Zij zullen voor het merendeel verzorgd worden door vrijwilligers met kennis op het desbetreffende gebied. Af en toe zal er een beroepskracht met specifieke vakkennis ingehuurd worden, bijvoorbeeld een diëtiste.

Ons lesrooster voor projectdeelnemers ziet er uit als volgt:

	Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag
ochtend	Nederlandse taal <i>niveau 1</i>	Naailes <i>niveau 1</i>	Fysieke workshops	Computer les	Scholing
middag	Computer les	Naailes <i>niveau 2</i>	Timmer workshop*	Nederlandse taal <i>niveau 2</i>	

* Gedurende 8 weken

• Voor kinderen en jongeren

Omdat de Tarwewijk zeer kinderrijk is en het merendeel van onze bezoekers moeders en kinderen/jongeren zijn, organiseren wij elk jaar meerdere cultureel-kunstzinnige projecten voor deze doelgroep. Bovendien zijn er nauwelijks activiteiten in de wijk die de creatieve vermogens - onmisbaar voor een gezonde identiteitsontwikkeling - van de kinderen bevorderen.

Sinds onze oprichting zorgen wij jaarlijks voor minimaal twee workshops in *Speeltuyn Millinx*. Deze workshops, die meestal twaalf tot vijftien weken duren, worden gegeven door twee kunstdocenten en elke keer nemen er circa twintig kinderen van verschillende leeftijden aan deel. In 2017 was een workshop bijvoorbeeld gericht op het ontwikkelen van de tekenvaardigheden. Gefinancierd werd deze workshop door de *Fiep Westendorp Foundation*.

Naast de workshops in de speeltuin vangen wij elke woensdag middag de buurtkinderen op. Zij krijgen bij ons te eten en een kunsttherapeut bezorgt hun, ondersteund door onze vrijwilligers, onvergetelijk mooie (creatieve en leerzame) middagen.

Timmerworkshop

Museumexcursie

Natuurontdekking

Kinderworkshop Speeltuyn Millinx

Voor het komende programmajaar hebben wij drie verschillende workshops gepland:

1. Een workshop *Natuur* van acht weken met de nadruk op het zelf kweken van planten en het aanleggen en beheren van een eigen moestuin.

Hierbij willen wij samenwerking aangaan met basisschool De Akker zodat aan dit project bekendheid wordt gegeven aan hun leerlingen en het eventueel kan aansluiten op hun lesprogramma.

2. Een tien weken durende workshop met de titel *Ontdek je wijk*.

Het uitgangspunt is (historische) kennis van de wijk middels verhalen op een concrete, tot de verbeelding sprekende en fantasievolle wijze over te brengen op kinderen. De kennis wordt opgedaan tijdens ontdekkingsreizen in de wijk (vier tot zes keer). Leden van onze schrijversclub en andere vrijwilligers leiden de kinderen langs verschillende plaatsen, gebouwen en kunstwerken - voornamelijk in Charlois - waaraan verhalen verbonden zijn. Ieder verhaal betreft een aspect van de geschiedenis van de stad en haar bewoners, geeft aanleiding voor de kinderen om te reflecteren op het verleden, op hun eigen leven nu en op hun dromen voor de toekomst.

Hoe zag hun leefomgeving er 200 - 100 - 50 jaar geleden uit, wat is er nog bewaard gebleven uit die tijd, wat is er verdwenen en waarom? Worden bijvoorbeeld de monumentale gebouwen die er nog staan gebruikt zoals ze oorspronkelijk bedoeld waren of hebben ze tegenwoordig een volkomen nieuwe functie gekregen? Hoe was het om 60 jaar geleden op te groeien in de stad en waarin verschilt dat met het opgroeien van kinderen anno nu?

De stadswandelingen worden afgewisseld met een kunstworkshop in de cultuurwerkplaats zelf. Deze wordt gegeven door een beeldend kunstenaar. Tijdens deze creatieve middagen kunnen de kinderen hun opgedane indrukken en ideeën verwerken en tot expressie brengen in de aangereikte opdrachten. Het is het plan om gezamenlijk aan een grote collage te werken. Deze zal bestaan uit een bonte mix van kunstwerken die het leven van toen en van nu verbeelden.

3. Een workshop beeldende kunst in het kader van de beeldentuin.

De drie bij ons in de tuin geplaatste beelden zullen de aanleiding vormen voor de beeldende kunst-opdrachten. In deze workshop werken wij samen met de educatieve afdeling van het *Centrum Beeldende Kunst*. Zij zullen die dan ook meefinancieren.

D. De culturele projecten

• De Vitrine

Circa tien jaar geleden werd er in de Tarwewijk op steenworp afstand van de cultuurwerkplaats een grote vrijstaande vitrinekast geplaatst. Initiatiefnemer was een groep kunstenaars (*De kunstevator*). Zij wilden lokale kunstenaars de mogelijkheid bieden hun werk te exposeren. Na een aantal jaren vertrok de initiatiefnemer uit de wijk en was er binnen het culturele circuit niemand die het project wilde overnemen. Basisschool *De Akker* heeft zich op een gegeven moment over de vitrine ontfermd en er sporadisch werk van kinderen in tentoongesteld. Door het gebrek aan continuïteit en zorg is de vitrine langzaam in verval geraakt. In overleg met *De Akker* hebben wij het beheer overgenomen en in november van dit jaar hebben wij *De Vitrine* feestelijk geopend met de eerste expositie.

De Vitrine hebben wij voorzien van logo en informatie zodat men weet wat de bedoeling ervan is en aan wie men zich moet richten bij vragen en dergelijke. Wij willen middels *De Vitrine* de bewoners van de wijk met elkaar laten communiceren: elkaar laten zien wat men doet, met elkaar erover in gesprek gaan, elkaar inspireren.

Wij verwachten dat de eerste exposities *De Vitrine* al gauw tot een begrip in de wijk en een aantrekkelijke plek zullen maken die andere creatieve bewoners stimuleert er ook te exposeren. In eerste instantie zullen wij geen selectieprocedure hanteren. De tentoonstellingsagenda zal op volgorde van aanmelding vastgesteld worden. Wanneer op een gegeven moment blijkt dat het zo niet werkt dan zullen wij op een andere methode overschakelen. De duur van de tentoonstellingen is een maand, te beginnen met een feestelijke opening verzorgd door CWT.

De projectleider is verantwoordelijk voor de organisatie rondom deze tentoonstellingsruimte. Hij zorgt ervoor dat *De Vitrine* schoongehouden wordt en heel blijft en hij is het aanspreekpunt voor de bewoners die er willen exposeren. Naast het beheren van de agenda en het verzorgen van de opening ondersteunt hij de exposanten bij het inrichten van hun expositie. Zijn professionele kennis zorgt voor een goede uitstraling en tijdens het gezamenlijke inrichten kunnen exposanten van hem leren. De projectleider kan exposanten met elkaar in contact brengen of zien op welke manier zij zich verder kunnen ontwikkelen, in de vorm van workshops met ondersteuning van de CWT of via een ander traject.

• Kunstprijs Charlois

Kunstprijs Charlois heeft van 1988 tot 1992 jaarlijks plaatsgevonden. Het was een initiatief van buurthuis *Arend en Zeemeeuw*, gelegen in de wijk Carnisse. Deze op amateurkunst gerichte kunstprijs willen wij opnieuw in het leven roepen om hiermee meer binding tussen verschillende soorten bezoekers tot stand te brengen en om onze bezoekers meer in aanraking te brengen met beeldende kunst / creativiteit als middel tot zelfontwikkeling. Bovendien willen wij de amateurkunstenaars een stimulans bieden en hun ondersteunen met hun 'beroepspraktijk'.

2018 richten wij ons op schilderkunst, waarbij verder alle stijlen in aanmerking komen. Voor de kunstprijs en de daarmee verbonden tentoonstelling kunnen lokale kunstenaars zich met één of meerdere kunstwerken aanmelden. Het kunstprijs-team bestaat uit professionele kunstenaars, ontwerpers en tentoonstellingsmakers. Met hun professionele blik en een schat aan ervaring richt dit team spannende, en door de diversiteit aan werken, verrassende tentoonstellingen in.

Als locatie dient in eerste instantie ons schoolgebouw dat speciaal voor deze gelegenheid een kleine metamorfose zal ondergaan. Naast de beschikbare muurruimte zullen wij vrijstaande expositiewanden plaatsen. Mochten de aanmeldingen onze tentoonstellingscapaciteit overtreffen, dan bestaat de mogelijkheid de expositie uit te breiden met het gebouw van de *Millinx-speeltuín* en/of van *DOCK* en/of van kunstenaarsinitiatief *BAD*.

Zodra de tentoonstelling is ingericht, zal een jury van deskundigen de prijswinnaar kiezen. Tijdens de opening zal het juryrapport voorgelezen en de prijs uitgereikt worden. De tentoonstelling zal tien dagen te bezichtigen zijn (twee weekeinden en één week). In die tijd zullen alle werken gefotografeerd en op een website geplaatst worden waarop alle kunstwerken en kunstenaars terug te vinden zijn. Ook zal de website de mogelijkheid bieden direct contact met de kunstenaars op te nemen voor een eventuele aankoop van een kunstwerk. De website zal een jaar lang te bezoeken zijn, tot de volgende kunstprijs waarbij een andere discipline -bijvoorbeeld beeldhouwkunst- aan de orde komt.

Tijdens de gehele duur van het project zal naast het regelen van allerlei zaken rondom de tentoonstelling zelf, tijd en aandacht geïnvesteerd worden in de communicatie met de deelnemers. Hierbij zal het als vanzelf ook gaan over de verschillende aspecten van hun kunstenaarschap; tegen welke problemen loopt men aan, is er behoefte aan workshops en cursussen, wat zijn de mogelijkheden om zelf les te geven, hoe ervaart men het lokale kunstklimaat. De verkregen informatie kunnen wij vervolgens inzetten om het onderlinge contact te stimuleren en een positieve bijdrage te leveren aan cultuur en creativiteit in het gebied.

De Vitrine

Gehaakte tassen en accessoires

Kunstexpositie

Producten in oplage

4. RESULTATEN EN MONITORING

De resultaten die wij met het project 'Tarwewijkers worden rijker' willen behalen zijn als volgt:

Voor alle deelnemers geldt na afloop van het project dat zij:

- in het algemeen meer tevreden zijn;
- een meer gezonde leefwijze hebben;
- een actieve houding hebben die bijvoorbeeld resulteert in het zelfstandig uitvoeren van taken/van kleine projecten in de CWT of in een sociaal-maatschappelijke inzet elders in de wijk;
- minimaal twee vaardigheden geleerd hebben en deze in het dagelijks leven zelfstandig toepassen (bijvoorbeeld kleren maken, pc gebruiken, fietsen en fiets repareren);
- ruime kennis hebben op minimaal twee vakgebieden (bijvoorbeeld huishouden, wijkkennis, maatschappijleer);
- in het Nederlands kunnen communiceren (spreek- en luistervaardigheid niveau A1) en verder willen leren tot zij niveau A2 halen;
- uiterlijk in 2020 verder gaan met een scholing/opleiding en/of werk gaan zoeken.

Voor 25% van de deelnemers geldt na afloop van het project dat zij:

- Nederlands op niveau A2 kunnen (noodzakelijk voor het inburgeringsexamen en om een beroepsopleiding te kunnen volgen);
- verder gaan met een scholing/opleiding en/of werk gaan zoeken.

Sinds de oprichting van de cultuurwerkplaats houden wij bezoekersaantallen bij. In 2017 zijn we ermee begonnen om ook de frequenties, de duur en de reden van de bezoeken in kaart te brengen. Tevens hebben wij van circa 50% van de bezoekers informatie verzameld over hun persoonlijke situatie zoals hun herkomst, opleiding en inkomen.

Van de 35 personen die aan het project 'Tarwewijkers worden rijker' zullen deelnemen gaan wij aan het begin van het project de gegevens omtrent hun persoonlijke situatie verzamelen respectievelijk aanvullen. Informatie omtrent algemene tevredenheid, gezondheid, wekelijks besteedbaar inkomen, actieve houding, beheersing van de Nederlandse taal en andere vaardigheden en kennis, wensen en verwachtingen. Deze startgegevens zullen gedurende het projectjaar twee keer updatet worden. Na afloop van het project zullen de eindgegevens volgen. Deze gegevens worden aangevuld met de informatie uit de maandelijkse overleggen tussen vrijwilligers en project/workshopleiders over hun bevindingen. Het monitoren dient voor het doelgericht begeleiden van de deelnemers en voor het bewustmaken van de eigen ontwikkeling⁴.

Ter verbreding van onze kennis omtrent sociaal-maatschappelijk werk zullen wij in gesprek gaan met andere organisaties die soortgelijke doelstellingen hebben en/of soortgelijke activiteiten aanbieden. Wij zijn benieuwd naar hun aanpak, ervaringen, wijze van monitoren en uiteindelijk naar de behaalde resultaten. Kan een zelforganisatie relatief goedkoop vergelijkbare of misschien zelfs betere resultaten opleveren dan officiële welzijnsorganisaties? Wat is de verhouding tussen input en output bij ons en bij anderen? Dat zijn vragen die wij middels het monitoren en middels kennisuitwisseling proberen te beantwoorden.

In 2017 hebben wij samengewerkt met *InHolland / afdeling Sociaal Pedagogische Hulpverlening*. Deze samenwerking heeft er onder andere toe geleid dat een student zijn afstudeerscriptie over de cultuurwerkplaats heeft geschreven en met name onze zelforganisatie onder de loep heeft genomen. In het kader van het project 'Tarwewijkers worden rijker' willen wij opnieuw met *InHolland* en/of *HRO* samenwerken. Deze samenwerking zou een publicatie moeten opleveren waarin de verkregen kennis en de behaalde resultaten vastgelegd en geanalyseerd worden. Aan deze publicaties zullen wij na afloop van het project bekendheid geven.

---

⁴ Elke deelnemer ontvangt aan het begin van het project een persoonlijke map waarin de gegevens vermeld staan en waarin gedurende het project de begeleiders aantekeningen maken.

5. SAMENWERKING

Om onze doelstellingen te kunnen verwezenlijken is samenwerking met andere organisaties van essentieel belang. Zeker in de Tarwewijk, waar de lage score van de sociale index nauwelijks of alleen heel langzaam stijgt, is - naast een lange adem - het bundelen van krachten een absolute vereiste om tot wijkverbetering te komen. Zoals bewoners met elkaar samenwerken dienen ook bewonersinitiatieven onderling, en alle andere partijen die zich inzetten voor een veiligere, gezondere en kansrijkere omgeving dat te doen. In een wijk met een diepgewortelde multi-problematiek is volgens ons ook een 'multi'-aanpak noodzakelijk; door diverse partijen in het veld, elk met hun eigen expertise, elkaar versterkend en van elkaar lerend.

In de praktijk betekent dit dat wij zowel binnen de wijk / het gebied alsook daarbuiten ons netwerk uitbreiden en onderhouden, kennis uitwisselen en samenwerking aangaan. Zo is het voor ons van belang dat 'onze' bezoekers / projectdeelnemers doorstromen naar andere organisaties in de wijk en dat ons aanbod aanvullend is en niet verdubbeld.

In de praktijk betekend dit dat wij continu ons netwerk uitbreiden en onderhouden, kennis uitwisselen en samenwerking aangaan. Dat doen wij zowel binnen de wijk / het gebied alsook daarbuiten.

Binnen de wijk / het gebied werken wij onder ander samen met de gebiedsnetwerker en manager, met de cultuurscout, met *DOCK*, *WMO Radar*, *House of Hope*, *Jong Burger Blauw*, *speeltuin Millinx*.

Ook werken wij nauw samen met *Opzoomer Mee*. Wij zijn het uitbetaaladres voor de *Opzoomer* projecten in de Tarwewijk en regelmatig houdt *Opzoomer Mee* informatiebijeenkomsten bij ons. Gezamenlijk stimuleren wij binnen de wijk de participatie aan de diverse trajecten van *Opzoomer Mee*. Te denken valt aan voorleesmiddagen, *Lief & Leed* projecten, schoonmaakacties. Vaak stellen wij ons pand en tuin gratis ter beschikking voor het uitvoeren van *Opzoomer Mee* evenementen die de bewoners opzetten.

Op meer gemeentelijk niveau werken wij samen met de afdeling *Werk en Inkomen*, de afdeling *Sport en Cultuur*, *CVD Vrijwilligerswerk* en *Mantelzorg* en ook met onderwijsinstellingen zoals *HRO* en *InHolland*. Met soortgelijke samenwerkingsverbanden elders in de stad wisselen we kennis uit en wij maken deel uit van het *Stedelijk netwerkplatform WijkCOOPeraties*. Door de hechte samenwerking met stichting *DOEN* nemen wij ook deel aan informatie- en netwerkbijeenkomsten ihkv. zelfbeheer en zelfredzaamheid die landelijk plaatsvinden.

Een van onze speerpunten is dat wij ons netwerk binnen de stad aanspreken voor het realiseren van onze doelstellingen. De meeste van onze projecten realiseren we met de kennis, het engagement en de middelen van onszelf en die van anderen. Een goed voorbeeld hiervan is de groep trainees van de Gemeente die ons in de tweede helft van 2017 op organisatorisch vlak ondersteunt. Ook de samenwerking met *Sculpture International Rotterdam* (een afdeling van het *Centrum Beeldende Kunst Rotterdam*) zal een ambitieuze impuls betekenen voor de verbetering van de buitenruimte en daarmee voor de binding met de wijk.

6. PR

Om bekendheid te geven aan onze plek en onze activiteiten verspreiden wij - minimaal een keer per maand - herkenbare flyers (oplage 1000) en posters (oplage 20). Tevens houden wij onze website, Facebook en instagrampagina wekelijks bij en proberen deze zoveel mogelijk te linken. Een keer per maand versturen wij een digitale nieuwsbrief naar onze relaties. Bij grootschalige activiteiten gaat er een persbericht uit naar de lokale en regionale kranten en wij informeren de lokale activiteitenagenda's en/of plaatsen er advertenties. Verder verloopt het werven van actieve deelnemers ook direct via mond-tot-mondreclame. Netwerken, de samenwerking met andere organisaties en met de gebieds-netwerker is met betrekking tot ons PR-beleid van groot belang.

De uitstraling van ons pand zal in 2018 bijzondere aandacht krijgen. Nadat wij ons in 2017 gericht hebben op de verbouwing en inrichting van de binnenruimtes en het opknappen van de tuin, willen wij volgend jaar de buitenkant aanpakken. Het uitgangspunt hierbij is het pand enerzijds visueel en inhoudelijk te integreren in de tuin en anderzijds van het pand een opvallende verschijning in het straatbeeld en in de wijk te maken. Op die manier zullen wij niet alleen door ons programma bezoekers aantrekken, maar ook door onze bijzondere en uitnodigende façade. Momenteel onderzoeken wij de mogelijkheden hiertoe.

7. ORGANISATIE

Vrijwilligers:

De verantwoording voor het dagelijkse reilen en zeilen ligt in handen van ons team vrijwilligers. Zij wonen allemaal in het gebied en de samenstelling ervan is vrij divers waardoor zij een goede afspiegeling vormen van de wijkbevolking. Momenteel zorgt het volgende aantal vrijwilligers voor de volgende taken:

Taak, functie	Aantal vrijwilligers
Buurtloket	2
Gastvrouw huiskamer en algemene schoonmaak	5
Tuinonderhoud	4
Houtwerkplaats	2
Textielwerkplaats	2
Nederlandse les	1
Literaire werkgroep	3
Huismeester, klussen	2

De vrijwilligers hebben een vrijwilligerscontract inclusief verzekering en zij ontvangen € 0,75 per uur voor algemene werkzaamheden en € 4,00 voor het geven van een workshop waar vakkennis voor nodig is. Tevens ontvangen de meeste vrijwilligers via ons gratis scholing en vier keer per jaar kunnen zij gratis deelnemen aan een bezoek aan een sociale en/of culturele instelling elders in de stad.

Projectleiders:

De algemene projectleiding ligt in handen van Karin Trenkel en Henk Bakker. Beiden wonen en/of werken in het gebied Charlois en hebben jarenlange werkervaring bij verschillende (gemeentelijke) organisaties op het gebied van kunst, cultuur en sociaal engagement. Trenkel heeft voornamelijk de zakelijke leiding. Tot haar taken behoren ook de fondsenwerving, het financieel beheer, het ontwikkelen en monitoren van projecten en het PR-beleid. Zij staat in nauw contact met het bestuur en wordt door hen aangestuurd. Henk Bakker is de dagelijkse coördinator op de werkvloer zelf. De contacten met het veld verdelen beiden al naar gelang onderwerp en actualiteit. Deze rol- en taakverdeling zal ook gelden voor het project 'Tarwewijkers worden rijker'. Voor het gemak hebben we in de begroting slechts 1 projectleider opgevoerd.

De projectleiding van de tuin en van de kinderworkshops wordt gedaan door kunsttherapeut en coach Marco Faasen. Tevens voert hij vanwege zijn opleiding als grafisch ontwerper alle PR werkzaamheden uit (website en Facebook bijhouden, flyers maken, nieuwsbrieven verzorgen, etc).

De projectleiders maken deel uit van de groep initiatiefnemers van de CWT. Met veel onbetaalde uren zetten zij zich in voor de cultuurwerkplaats. Een klein deel van hun uren brengen zij tegen een sociaal tarief (€ 20,- ex. BTW per uur) in rekening.

Workshopbegeleiding:

De workshops worden grotendeels door vrijwilligers uit de buurt gegeven die de benodigde vakkennis hebben om een bepaalde workshop of cursus te kunnen geven. Voor sommige workshops/projecten is het echter vanwege de nodige knowhow noodzakelijk om met meer professionele begeleiders te werken. Wij vroegen hen om hun werkzaamheden tevens voor een sociaal ZZP'er tarief te verrichten.

Bestuur:

Voorzitter Duco de Bruijn Duco de Bruijn (1950) studeerde bouwkunde (restauratie) aan de TU Delft en kunstgeschiedenis aan de universiteit Leiden. Hij heeft in Dordrecht gewerkt aan de restauratie van deze oudste stad van Holland en was in de jaren negentig daar als gemeenteraadslid politiek actief.

Sinds eind jaren negentig heeft hij als senior projectmanager bij het projectmanagementbureau Rotterdam leiding gegeven aan de integrale gebiedsaanpak van achtereenvolgens de Rotterdamse Millinxbuurt, de Tarwewijk, Pendrecht en vanaf 2007 de Winkelboulevard Zuid in Hillesluis.

Vanaf 2007 heeft hij als voorzitter van de projectgroep gewerkt aan de consensus over de fysieke aanpak van tuindorp Vreewijk

Aandachtswijken vormen zijn favoriete werkterrein. Zijn interesse gaat vooral uit naar de combinatie en verwevenheid van ruimtelijke en sociale problematiek in deze gebieden. In 2003 publiceerde hij de studie 'Verslaafd aan de Millinxbuurt', een verslag van de integrale aanpak van de Rotterdamse Millinxbuurt. ISBN 90-9017122-3

Van 1998 tot 2010 was hij voorzitter van het bestuur openbare bibliotheek Dordrecht.

Van 2005 tot 2013 was hij lid van het bestuur van poppodium Babelot.

Sinds voorjaar 2013 werkt hij als zelfstandige in het bureau 'Stadse Zaken'.

Op het terrein van de wijkaanpak treedt hij op als dagvoorzitter, leidt hij ateliers en workshops, geeft hij advies en is in te schakelen voor het opstellen van visiedocumenten en uitvoeringsprogramma's

In 2015 en 2016 was hij adviseur van het bestuur de stichting Winkelboulevard Zuid, een grote winkelstraat in de wijk Hillesluis in Rotterdam. In 2016 heeft hij in opdracht van de gemeente Rotterdam een projectplan opgesteld voor de ontwikkeling van de Breepleinkerkerk op Rotterdam Zuid. De Breepleinkerkerk wordt daarin een centrum waarin het gemeentelijk project van de WIJ-samenleving mede een plaats krijgt.

Penningmeester Jan Maas Jan Maas is in het dagelijks leven zelfstandig ondernemer op het gebied van sociaal investeren in stedelijke gebieden en organisator van culturele reizen naar Parijs, Antwerpen en Brussel. Daarnaast heeft hij enkele bestuurlijke functies zoals: voorzitter stichting Spirit 55+; secretaris Culturele Vereniging Méridon; secretaris, stichting voor Community Art COOR. Tevens is hij meerdere jaren verbonden geweest aan de Leeszaal West in Rotterdam waar hij o.a. literaire lezingen heeft georganiseerd.

Secretaris Ilse Mathijssen Ilse Mathijssen heeft ruimtelijk ontwerp gestudeerd aan de Akv St. Joost in Breda. In 2012 is zij als interieurarchitect daar afgestudeerd. In 2004 is zij als interieuradviseur aan het Koning Willem 1 College, afgestudeerd. Van 2004 tot 2012 is zij werkzaam geweest als interieurontwerper bij Ahrend Inrichten. Sinds 2014 heeft zij een eigen studio in Rotterdam waar ze werkzaam is als zelfstandig interieurarchitect. Naast haar professionele werkzaamheden studeert Ilse Mathijssen aan de Academie van Bouwkunst in Rotterdam én is ze bestuurslid van Het Gezelschap, een verband van zakenmensen en creatieve ondernemers in Rotterdam.

Algemeen bestuurslid John Giskes Heeft grafische vormgeving gestudeerd aan de academie voor beeldende kunsten te Rotterdam, tegenwoordig Willem de Kooning. Later heeft hij de sociale academie gedaan, De Horst in Driebergen en daarna post HBO de voortgezette opleiding voor sociale arbeid te Amsterdam. Bij elkaar heeft John Giskes zes jaar onderwijs gegeven in het MBO, vakken maatschappijleer, methodisch werken, werkveldverkenning en stagebegeleiding gedaan. Bij buurthuis Arend en Zeemeeuw is hij jaren teamleider geweest en later directeur van één van de vestigingen (in de wijk Carnisse, Rotterdam). Daarnaast heeft hij op creativiteitscentra gewerkt, cursussen tekenen gegeven en beeldende vorming. Twee jaar voor zijn pensioen heeft hij beleidsvoorbereidend (Millinxbuurt) en opbouwwerk (Zuidwijk) gedaan. Op dit moment is hij zelfstandig ondernemer in de creatieve sector (performances) en geeft hij fotografielessen bij de stichting voor moderne kunst en educatie 't Oude Raadhuis in Spijkenisse.